

Семинарське заняття 13

Тема 4.5. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР.

План:

1. Створення автономного уряду Прикарпатського краю. Конституційний закон Чехословаччини від 22 жовтня 1938 р. про федерацію карпатсько-української держави з чехами і словаками.
2. Розбудова держави Карпато-України.
3. І сейм Карпатської України (15.03.39). Проголошення державної самостійності Карпатської України та прийняття Конституційного закону.

Реферати:

1. Мюнхенський договір чотирьох держав 1938 р. та його наслідки для Закарпатської України?
2. Августин Волошин - президент Карпатської України.
3. Віденський арбітраж (02.11.38) та його рішення про окупацію півдня Закарпаття Угорщиною.
4. Закон «Про незалежність Карпатської України»
5. Історичне значення проголошення державної самостійності Карпатської України.

Література:

1. Заруба В. М. Історія держави і права України: Навчальний посібник / В. М. Заруба. - К.: Істина, 2006, тема 9. 1-2
2. Іванов В. М. Історія держави і права України: Навчальний посібник / В. М. Іванов. - К.: Атіка, 2007, ч. 1. Розділ 12.1
3. Музиченко П. П. Історія держави і права України: Навчальний посібник / П. П. Музиченко. - К.: Знання, 2007, стор. 499-502;
4. Історія держави і права України: Підручник / [В. І. Батрименко, Л. О. Зайцев, О. Л. Копиленко та ін.]; За ред. А. С. Чайковського. - К.: Юрінком Інтер, 2003, лекція 15

Електронні підручники:

1. <http://www.rulit.me/books/istoriya-derzhavi-i-prava-ukraini-pidruchnik-download-free-404489.html>
2. <http://www.rulit.me/books/istoriya-derzhavi-i-prava-ukraini-pidruchnik-read-404489-348.html>
3. <http://westudents.com.ua/knigi/417-storya-derjavi-prava-ukrani-muzichenko-pp.html>
4. <http://westudents.com.ua/knigi/419-storya-derjavi-ta-prava-ukrani-trofanchuk-g.html>

Питання для активізації пізнавальної діяльності студентів:

1. Чому після Мюнхенської угоди починається процес розпаду Чехословацької республіки?
2. Які наслідки для Прикарпатського краю мав Мюнхенський договір чотирьох держав?
3. Як проходив процес розбудови держави Карпато-України?
4. Які рішення виніс Віденський арбітраж стосовно південної частини Закарпаття?
5. Охарактеризуйте основні напрями діяльності автономного уряду Карпато-України
6. Які партії отримали переважну більшість на виборах до сейму Карпатської України?
7. На якій політичній платформі стояло, засноване А. Волошиним Українське національне об'єднання (УНО)?
8. Яку державну символіку затвердив сейм Карпатської України?
9. Які основні положення містив Конституційний закон, прийнятий сеймом Карпатської України 15 березня 1939 р.?
10. Яке значення мало проголошення незалежності Карпатської України?

Методичні рекомендації:

У відповіді на **перше питання** вкажіть, що після підписання Мюнхенської угоди починається процес розпаду Чехословацької республіки.

На початку жовтня 1938 р. Німеччина зайняла передану їй за Мюнхенською угодою Судетську область і змусила уряд Чехословаччини визнати автономію Словаччини. Скориставшись цим лідери українофілів і русофілів звернулись до Праги із спільною вимогою надати автономію краю. Празький уряд визнав автономію Закарпаття і затвердив першу автономну адміністрацію – **автономний уряд** на чолі з А. Бродієм. 26 жовтня 1938 року прем'єр-міністром Підкарпатської Русі став лідер українофілів **Августин Волошин**.

23 жовтня 1938 р. уряд Чехословаччини прийняв Закон «Про Конституцію Карпатської України», на підставі якого Підкарпатська Русь визнавалась автономним краєм з власним урядом і власним крайовим сеймом.

Слід вказати, що держава Карпато-Україна (так почали називати Закарпаття) розбудовувалась в дуже тяжких умовах, під тиском зовнішньополітичних обставин. Головним завданням уряду була консолідація краю. **2 листопада 1918 р.** відбувся так званий **Віденський арбітраж**. Згідно з його рішенням Угорщина одержала найбагатшу частину Закарпаття з містами Ужгород, Мукачеве і Берегове (в цих містах переважало угорське населення). Столицю Карпато-України перенесено у м. Хуст.

Розглядаючи **друге питання** вкажіть, що українофіли почали будувати державу на урізаній території. Адміністрація, система освіти і видавнича справа переводилися на українську мову. Важливим заходом, що мав забезпечити захист автономії, стала організація урядом А. Волошина збройних сил. Її роль взяли на себе відділи Народної Самооборони, що виникла восени 1938 р і трансформувались у підрозділи Карпатської Січі. Поповнювались вони місцевою молоддю та галицькими українцями. На їх огляді у Хусті було представлено близько 6 тисяч січовиків, що викликало тривогу і незадоволення Праги.

У січні 1939 р. з ініціативи А. Волошина була заснована політична організація закарпатського населення, яка стояла на платформі творення суверенної держави – **Українське національне об'єднання (УНО)**. Курс А. Волошина на утвердження державності дістав схвалення у населення краю.

У відповіді на **третє питання** зазначте, що на початку **лютого 1939 року** було обрано **сейм Карпатської України**. Переважну більшість голосів у регіональному парламенті одержали прихильники суверенітету Закарпаття.

14 березня 1939 р. уряд А. Волошина проголосив незалежність Карпатської України. На другий день сейм у Хусті на першому засіданні затвердив рішення уряду. Результатом другого і третього засідань сейму цього дня стало прийняття Конституційного закону і обрання президентом Карпатської України **А. Волошина**.

Конституційний закон від **15 березня 1939 р. проголосив Карпатську Україну незалежною державою**. Конституційний закон містив такі положення:

- «1 Карпатська Україна є незалежна держава.
2. Назва держави є: Карпатська Україна.
3. Карпатська Україна є республіка з президентом, виборним Сеймом Карпатської України.
4. Державна мова Карпатської України є українська мова.
5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта...»

Однак за два дні до проголошення незалежності Карпатської України за домовленістю з Угорщиною Гітлер дав згоду на захоплення нею Закарпаття.

14 березня угорські війська рушили на не окуповану частину Закарпаття і після запеклих боїв вдерлися до Хуста. Новостворена держава українського народу припинила своє існування.

Проголошення Карпатської України мало велике значення. Цей факт виявив непереможне прагнення українського народу до створення власної національної держави.